

ADOPTION OG SAMFUND

LANDSFORENINGEN AF ADOPTANTER

Årgang 1. September 1977

Nummer 2.

SNOBRØD

Indhold:

Resume af ombudsmandens redegørelse med kommentar

Adgangskriterier

Adoptionskursus

Barnets Tarv

Anmeldelse af Født i udlandet - adopteret i Danmark.

ADOPTION og SAMFUND

Formand:
Lage Leif Ipsen, Lindenborgvej 87,
9200 Ålborg SV. tlf. 06 18 29 90

Næstformand:
Konsulent Erik Helne Eydelt,
Vendigsvej 11, 2300 København S
tlf. 01 58 29 97

Kasserer:
Assistent Ruth Bane Larsen,
Møgelbjergvej 74, 9310 Vodskov
tlf. 06 29 40 92

Sekretær:
Lage Karsten Ejlert, Ved Årvedalen 11,
2970 Rørholm. tlf. 02 86 12 28

Redaktør:
Socialrådgiver Gerda Skovmand Nielsen,
Kortve Ringvej 9, 8850 Bjerringbro
tlf. 06 68 27 61

Juridisk rådgiver:
Jurist Sigill Andersen, Danhusdalen 34,
2810 Rødovre, tlf. 01 70 19 67

Lægelig rådgiver:
Lage Douglas Henderson, Tidalsbakken 40
9310 Vodskov, tlf. 06 29 39 29

Suppleanter:
Socialrådgiver Elisabeth Aggaard
Pedersen, Perlevej 65, 8210 Århus
tlf. 06 15 12 16

Højskolelærer Asbjørn Bjørn,
Børning Højskole, Birk, 7400 Herning
tlf. 07 22 32 22

ADOPTION og SAMFUND
Redaktion: Kortve Ringvej 9,
8850 Bjerringbro.
Redaktion: Karsten Ejlert og
Gerda Skovmand Nielsen.
Ansvarshavende: Gerda Skovmand Nielsen.

Jeg har et stærkt ønske om, at adoptivbørn skal integreres i det danske samfund, således at deres barndom, ungdom og voksne år må opleves ligeså naturligt som var de født her i landet. Og jeg stiller mig selv det samme spørgsmål som mange andre adoptivforældre: Hvorledes får jeg dette ønske opfyldt? Nogle forældre tager det roligt og siger: Vore børn er som alle andre børn, vi ønsker ikke at gøre forskel på dem. Andre lever med en usikkerhed og spørger ideligt sig selv om de nu også gør det rigtige. Nogle af disse sidste opsøger andre adoptivforældre og gennemdrøfter tingene med dem.

Efter at jeg har startet Ferie- og Familiekursus for Adoptivforældre og deres børn er jeg ofte blevet spurgt om det nu også er rigtigt at samle børn og forældre, hvis man ønsker børnene integreret i det danske samfund. Det samme gælder stiftelsen af ADOPTION og SAMFUND. -Jeg tror, det er rigtigt at samle adoptivforældre og adoptivbørn. Vi har alle brug for en vi-fornemmelse med medlemmer i forskellige grupper. Vi føler os som danske, som mænd eller som kvinder, vi kan tilhøre et politisk parti eller vi kan føle samhørighed med mennesker som vi f. eks. har fælles uddannelse med eller følles arbejdsplads med. Jeg kan sidde alene hjemme og føle samhørighed med andre mennesker; det giver mig en følelse af trykthed, af viden om, at jeg ikke er alene. Det kan være en vi-fornemmelse med den familie, jeg er kommet af, med mine søskende, med min lille familie her eller med andre adoptivfamilier. Jeg føler selv, jeg har brug for den fornemmelse. Og jeg tror også, at mine børn har brug for at føle, at de hører sammen med en bestemt gruppe børn, udover dem, de føler samhørighed i børnehaver og skole, familie og venskabskreds. De skal naturligvis ikke kende alle adoptivbørn, men det betyder noget for dem at kende nogle, f. eks. en bestemt gruppe børn godt. Det er nemlig sådan, at den dag de vil måle deres lykke, måler de den ikke i forhold til den, deres jævnaldrende i det land de oprindeligt kom fra, har fået til del, men i forhold til deres jævnaldrende danske kammerater. Og da vil det måske være rart, at vi har givet dem nogle kammerater, der har oplevelser og problemer, der ligner deres, at sammenligne sig med.

Red.

RESUME AF OMBUDSMANDENS REDEGØRELSE
I ANLEDNING AF NOGLE KLAGER OVER IND-
FØRELSEN AF NYE RETNINGSLINIER PR. 1.
NOVEMBER 1976 FOR GODKENDELSE SOM ADOP-
TANTER OG VEDRØRENDE MANGLENDE OVER-
GANGSREGLER I FORBINDELSE MED INDFØREL-
SEN AF DE NYE RETNINGSLINIER.

I perioden november 1976 - februar 1977 har ombudsmanden modtaget en række klager over, at adoptionsnævnet pr. 1. 11.76 anmodede adoptionssamrådene om at følge de i betænkning III angivne retningslinier for godkendelse som adoptant. Mange af henvendelserne vedrørte specielt det forhold, at retningslinierne indførtes uden overgangsordning.

Ombudsmanden har i denne anledning modtaget henholdsvis cirkulæreskrivelse af 18. marts fra adoptionsnævnet og notat af 22. marts ligeledes af adoptionsnævnet.

I cirkulæreskrivelsen meddeler adoptionsnævnet at godkendelse af familier, der i forvejen har to adoptivbørn eller familier med tre eller flere (biologiske eller adoptivbørn) må stille så store krav såvel til ansøgerne som til hele familiekonstellationen, at godkendelse må fordre kvalifikationer udover det sædvanlige. Godkendelse til adoption bør derfor i sådanne tilfælde ikke meddeles uden en særlig nøje vurdering af ansøgerfamilien, i hvert fald omfattende børnepsykiatriske undersøgelser, og der bør til familierne stilles særlige krav, der må stige betydeligt i takt med den samlede familiestørrelse.

Disse synspunkter bør ansøgerne gøres bekendt med ved sagens modtagelse, men hvis de herefter fastholder adoptionsønsket og erklærer sig indforstået med at underkaste sig de nødvendige, udvidede undersøgelser, før afgørelsen træffes.

Notatet af 22. marts fra Adoptionsnævnet er et forsvarsskrift for nævnets indførelse af de nye regler og for indførelse af disse uden overgangsordning. Det er dog værd at bemærke at nævnet understreger at de nye retningslinier skal følges som udgangspunkt. I forlængelse heraf skrives: "Man har ikke fundet det muligt at give en på forhånd dækkende beskrivelse af de situationer, hvor en vidergående fravigelse fra retningslinierne end sædvanlig vil være indiceret, idet der ved afgørelsen af dette spørgsmål må ske en samlet vurdering af sagerne".

Ombudsmanden finder ikke anledning til at kritisere at der fastlægges visse generelle retningslinier for godkendelse, når disse retningslinier alene betragtes som værende af vejledende karakter. At de er det fremgår efter Ombudsmandens opfattelse af såvel betænkning III som af cirkulæreskrivelserne af 28. oktober som af 18. marts.

M.h.t. overgangsordning finder ombudsmanden det forvaltningsretsligt korrekt at alle sager, der er afgjort efter 1. 11. 76 er afgjort efter de nye generelle regler. På den anden side finder Ombudsmanden at det kan være velbegrundet med en vis be-

grænset overgangsordning gående ud på, at der med hensyn til tidligere ansøgere foretages en samlet vurdering. "Selv om Samrådenes mulighed for at gennemføre en sådan begrænset overgangsordning i og for sig er til stede alene i kraft af den omstændighed, at retningslinierne kun er vejledende, kunne det efter min mening have været ønskeligt, om de synspunkter, adoptionsnævnet har givet udtryk for i notatet side 8 (notat af 22. marts, det ovenfor citerede) også havde fundet udtryk i cirkulæreskrivelsen til samrådene. Ombudsmanden henstiller herefter til adoptionsnævnets overvejelse om ikke samrådene bør gøres bekendt med ovennævnte notat. Spørgsmålet om en overgangsordning har efter Ombudsmandens mening et andet aspekt: "Den omstændighed, at en adoptionsøgende ikke opfylder et af de generelle krav, har typisk den virkning, at der ikke iøvrigt bliver iværksat nogen nærmere under-

søgelse af den pågældendes forudsætninger for at være adoptant (medmindre der foreligger oplyst ganske særlige omstændigheder, der rejser spørgsmål om at bortse fra de generelle krav). Det må imidlertid erkendes, at de generelle krav kun kan have, hvad der kan betegnes som en høj grad af "typerigtighed", og at der ikke kan bortses fra, at en person, der ikke opfylder et af de generelle krav og derfor typisk får afslag, ved en nærmere undersøgelse vil vise sig at burde godkendes".

Der foreslås herefter en proceduremæssig begunstiggelse i overgangssager, hvorefter der i tilfælde, hvor de generelle krav ikke er opfyldt, i videre omfang end sædvanligt for ansøgere efter den 1. november tilbydes en undersøgelse som grundlag for den endelige afgørelse af godkendelsesspørgsmålet.

Afslutningsvis henstilles til adoptionsnævnets overvejelse, at adoptionssamrådene gøres bekendt hermed.

Ipsen

----- ooo 000 ooo -----

ADOPTION og SAMFUND's kommentar i anledning af ombudsmandens redegørelse.

I overskriften til ombudsmandens redegørelse benyttes udtrykket "nogle klager". Det er formentlig korrekt sprogbrug, men i virkeligheden er der tale om mange klager og henvendelser.

I redegørelsen beskæftiger ombudsmanden sig hovedsagelig med adoptionsnævnets forvaltning, herunder især det forhold, at de nye regler blev indført uden overgangsord-

ning. Ifølge ombudsmanden kan man juridisk forvaltningsretsligt gøre dette, men moralsk er det kritisabelt.

Adoptionsnævnet har efter 3-4 måneders forløb (forvaltning!) svaret ombudsmanden på dennes forespørgsel, og i dette svar anføres omend i snirklede vendinger, at de nye regler er vejledende, og at de skal bruges som udgangspunkt. Som det ses af resumeet af ombudsmandens redegørelse har denne taget adoptionsnævnet på ordet!

I skrivelsen til samrådene den 28/10-76 anvender adoptionsnavnet udtrykket udgangspunkt. Ordet vejledende forekommer ikke. Udgangspunktet er her tvetydigt, og samrådene i socialcentrene har opfattet det, som at betænkning III skal lægges til grund for afgørelserne. Man kan ikke fortænke samrådene i på denne baggrund at indføre den stive adgangsbegrænsning til forundersøgelsen, idet betænkningens formulering langt fra har vejledende karakter m.h.t. kravene om alder, samlivets længde, civilstand og antal børn i familien (de generelle krav).

Samrådene er desuden blevet styrket i rigtigheden af deres primære tolkning, idet adoptionsnavnet i mange ankesager har anvendt reglerne for de generelle krav til kategorisk at afvise forundersøgelser. Adoption og Samfund har mange eksempler herpå.

Et eksempel, der har været omtalt i pressen kan måske sætte udtrykkene vejledende og udgangspunkt, som de forstås af adoptionsnavnet i deres rette relief. Familien X har for 3 år siden adopteret et udenlandsk barn. 2 uger før den 1. 11. 76 blev familien af en formidlen- de organisation indstillet til forundersøgelse hos det lokale socialcenter med henblik på adoption af deres andet barn. Så kom den 1. 11. 1976 og da kvinden 1½ måned senere fyldte 38 år blev forundersøgelsen ikke påbegyndt under henvisning til de nye regler. Sagen ankes og adoptionsnavnet stedfaster samrådets afgørelse. Ombudsmanden henstiller at familien tilbydes en forundersøgelse (udgangspunkt, vejledende). Forældrene kommer i anledning af ombudsmandens opfordring til en 10 minutter lang audiens hos adoptionsnavnet, som fortsat nægter at give forundersøgelse! Ifølge ombudsmanden er denne

tilsidesættelse af stillingen uden videre forklaring enestående. Det er vist første gang i ombudsmandsinstitutionens historie! Situationen er ganske enkelt skandaløs!

Så længe de generelle krav er så restriktive og anvendes som adgangsbegrænsning til forundersøgelse vil de som dokumenteret andetsteds i bladet i væsentlig grad udelukke velkvalificerede forældre. Hvis der skal være mening i udtrykkene vejledende og udgangspunkt må der til adoptanterne tilbydes en forundersøgelse, hvor faktorer som alder, civilstand, samlivslængde og antal børn i familien indgår i en helhedsvurdering. I en sådan vurdering vil disse faktorer klart komme i anden række ved afgørelsen af forældrenes egnethed.

Skal der endelig være stive regler må de være af en sådan karakter at de i meget ringe grad på forhånd udelukker kvalificerede forældre. Dette var tilfældet med de hidtil gældende regler og Adoption og Samfund vil finde en gennemførelse af disse (med mindre justeringer) rimelig. Det er dog fortsat klart, at de svenske regler er de ideelle.

Hovedbestyrelsen

ADOPTION og SAMFUNDS nr. 2 skulle have omhandlet adoption af større børn. Imidlertid har redaktionen fået en del andre artikler og på grund af pladsnød må vi vente med at skrive om dette emne til bladets nummer 3 og 4. Vi er imidlertid fortsat interesserede i at modtage indlæg om dette emne. Skriv eller ring til redaktionen og vi kan snakke om, hvorledes det evt. kan formuleres, som artikel eller interview.

Adgangskriterier til forundersøgelsen (forældreprøven)

- en kritisk gennemgang af argumenterne.

Ved forundersøgelsen afgøres ved en individuel vurdering adoptanternes egnethed som forældre. En forundersøgelse er ikke problemfri og en diskussion af dennes indhold og udførelse mellem de forundersøgende socialarbejdere og adoptivforældrene vil sikkert kunne medføre positive ændringer og justeringer. Dette emne vil blive taget op i et senere nummer, og her skal blot fremhæves at i princippet finder Adoption og Samfund forundersøgelsen rimelig. Men hvorfor skal der være en adgangsbegrænsning til forældreprøven? I Sverige har man et klart svar herpå. Der findes ingen rimelig argumentation herfor, og derfor skal den heller eksistere. Enhver kan der få udført en forundersøgelse og i dens samlede vurdering indgår selvfølgelig ægteskabets stabilitet, adoptivforældrenes alder, den enliges situation og antallet af børn i familien - altså de fire kriterier, hvor vi i Danmark benytter stive regler til en adgangsbegrænsning. Adoptionsnævnet fremhæver, at de berygtede adgangskriterier, man indførte uden overgangsordning d. 1. 11. 76, kun skal tjene det formål at udelukke uegnede forældre, og at de i meget ringe grad udelukker de velkvalificerede. I det følgende vil vi derfor gennemgå de fire kriterier for adgangsbegrænsning.

Alder.

Grænsen er nu for kvinden 38 år og for manden 40 år. Skal man tro adoptionsnævnet medfører overskridelse af denne grænse i sig selv en sådan grad af uegnethed, at de afvises fra at gå til forældreprøven. Imidlertid kan man af opgørelser fra de formidlende organisationer

samt af Vita Pruzans undersøgelse om udenlandske adoptivbørns trivsel her i landet se, at hvis disse aldersgrænser var gældende før den 1. 11. 76 ville mere end 25 % af de forældre, der i denne periode bestod forældreprøven og således blev fundet egnede i dag være afskåret fra at adoptere, da de ganske enkelt nægtes forundersøgelse. Ced døgngleje-anbringelse, hvor længerevarende anbringelser iøvrigt er stærkt stigende (udtalelse fra Plejehjemsforeningens sidste generalforsamling), har man da også langt videre aldersgrænser. De gældende regler på dette område er fra 1975 og formuleret i cirkulære om dag- og døgngleje. I socialministeriet er der ingen planer om ændring heraf. I følgende vestlige lande findes ingen øvre aldersgrænser for adoptanter: Sverige, Tyskland, England, Frankrig, Belgien, Italien, Portugal, Canada og USA. I Holland må aldersforskellen mellem adoptant og adoptivbarn ikke overstige 50 år. I betænkning III side 46 hedder det:

Sammenfattende kan siges, at fremfor alt er adoptivforældrenes personlighed og forholdene i ægteskabet af grundlæggende betydning for resultatet af adoptionen, medens ydre faktorer som alder, sociale og økonomiske kår er af mindre betydning i forhold hertil".

Det er selvfølgelig vigtigt, at forældrenes alder er sådan, at risikoen for dødsfald inden barnet er fyldt 18 år er ringe. Hvis aldersgrænsen ændres til en difference på f. eks. 45 år mellem barn og forældre viser statistiske beregninger, at det kun medfører en minimal øget risiko for dødsfald indenfor

denne periode.

Samlivets varighed.

Den 1. 11. 76 indførtes en minimumsgrænse på 5 års dokumenteret samliv inden forundersøgelse kan komme på tale. Tidligere var det $2\frac{1}{2}$ - 3 år. Denne minimumsgrænse er sat for at sikre, at samlivet er stabilt. Det er selvsagt vigtigt, at barnet ikke oplever en skilsmisse. Imidlertid øges samlivets stabilitet kun minimalt ved at øge samlivsgrænsen til 5 år. Dette kan dokumenteres ud fra separations- og skilsmisseundersøgelsen af 1971 (Statistiske efterretninger, 15. januar 65, årg. 1973). Samlivets stabilitet kan kun skønnes ud fra en forundersøgelse. I de vestlige lande og ved dag- og døgnplejetilladelse findes ingen stive samlivsgrænser. En undtagelse er dog Holland, hvor der ligeledes kræves 5 års samliv. Imidlertid er den øverste aldersdifference som omtalt her 50 år mellem adoptivforældrene og barnet.

Antal børn.

Den 1. 11. 76 indførtes 2-børnsreglen. Man måtte højst adoptere 2 børn og familien måtte højst bestå af 3 børn ialt. Navnet måtte dog lempe sin praksis efter at være gjort opmærksom på den europæiske konvention, hvorefter man ikke ved lov må begrænse antallet af adoptivbørn i familien. Praksis ved navnets afgørelser er nu iflg. cirkulæreskrivelser nr. 1/77 af 18. marts 1977, at "godkendelse til adoption af barn nr. 3 eller mere må fordrer kvalifikation udover det sædvanlige. Godkendelse til adoption bør derfor i sådanne tilfælde ikke meddeles uden en særdeles nøje vurdering af ansøgerfamilierne, i hvert fald omfattende børnepsykiatriske undersøgelser, og der bør til familierne stilles særlige krav, der må stige betydeligt i takt med den samlede familie-

størrelse". Hvis familien fortsat vil fastholde sit ønske om at adoptere, kan samrådene ikke afvise en forundersøgelse. Opfylder forældrene ikke en eller flere af de af de øvrige generelle krav opfordrer navnet i samme skrivelse samrådene i anternes socialcentre til at afvise forundersøgelse på dette grundlag! Iøvrigt en udtalelse, der bekræfter adoptionsnavnets holdning, nemlig at opfylder adoptanterne ikke de generelle krav, bør man afvise forundersøgelse alene på det grundlag. Det fremgår af denne skrivelse, at navnet har den opfattelse at flere end to børn i en familie nærmest må opfattes som uansvarligt.

Hvis disse regler skulle have sagligt indhold giver det anledning til dyb bekymring for de mange børn, der befinder sig i familien, hvor de er nummer tre eller mere i børneflokkene. De bør i så fald faktisk under konstant opsyn og vurdering af det offentlige!

Ud fra opgørelser fra de formidlende organisationer blev skønsmæssigt $\frac{1}{4}$ - $\frac{1}{3}$ af børn over 3 år anbragt som nr. 3 eller mere. Desuden adopteredes disse børn ofte af de lidt ældre familier, der havde erfaringer med egne biologiske børn eller adoptivbørn, og derfor også var specielt egnede til at imødekomme denne større udfordring som adoption af ældre kan stille!

Ved de nye krav udelukkes denne forældregruppe både på grund af aldersgrænser og kravet om reduktion af antallet af børn. Blandt andet derfor er det nu vanskeligt at finde adoptivforældre til denne gruppe børn, jvf. Adoption Centers skrivelse af 8. juni 1977 til deres adoptionssøgende.

Det må være rimeligt, at der gælder ensartede regler for dag- og døgnpleje og adoption også med hensyn til antallet af børn. Derfor foreslåes, at 4 børn som hovedregel er det højeste antal børn i en familie. Flere børn vil kunne komme på tale, såfremt familien besidder specielle kvalifikationer. Denne regel svarer til forholdene før 1. 11. 76.

Enlige.

Det er ganske få enlige, der hidtil har fået tilladelse til at adoptere. Landsforeningen Adoption og Samfund har skønsmæssigt kendskab til omkring 40 enlige adoptanter. Det er fælles for disse enlige, at de besidder specielle kvalifikationer, der bevirker, at de faktisk kan gøre det ud for et forældrepar. Der er kun givet tilladelse til enlige, når forundersøgelsen har vist, at disse kvalifikationer var til stede.

Det er forkert at sidestille disse enlige med ufrivilligt enlige. Det er karakteristisk for de enlige adoptanter, at de bl. a. på grund af deres bekendtskabskreds og familie langt fra lever isoleret, men at de kan give barnet tilknytning til en kreds af faste støttepersoner.

Der gives dag- og døgnplejetilladelse til velkvalificerede enlige. I Sverige, Tyskland, England, Frankrig, Belgien, USA, kan enlige adoptere. Det har ikke været muligt at skaffe oplysninger herom fra de øvrige vestlige lande.

Vi må konkludere, at den indførte adgangsbegrænsning i væsentlig grad vil udelukke velkvalificerede forældre fra at adoptere.

En anden argumentation som høres i kulisserne, men som ikke fremsættes officielt, er at ganske vist rammer adgangsbegrænsningen blindt og tilfældigt, men da man mener at vide, at der er for få børn til adoption i forhold til det antal forældre, der ønsker at adoptere, kan man for at begrænse de forundersøgende myndigheders ressourcer anvende de indførte adgangskriterier. Ifølge denne argumentation kunne man ligeså godt anvende kriterier for adgangsbegrænsning såsom udelukkelse af rødhårede eller folk født på ulige datoer. I denne argumentation indgår den påstand, at der er for få børn til adoption samt det nødvendige i at reducere ressourcetilbruget til forundersøgelsen. Et er sikkert: Der findes millionvis af børn i udlandet for hvem adoption er langt bedre end den situation, de befinder sig i. Hvorvidt disse børn bliver adopteret i Danmark, afhænger af de danske og udenlandske adoptions- og formidlingsregler samt de formidlende instanser (danske og udenlandske). Det vil virke fremmede, hvis vi smidiggør vor administration, ikke mindst m.h.t. vurderinger af kravene til børnenes helbredstilstand. Det er her vigtigt at fremhæve, at samrådenes primære opgave er at informere adoptivforældrene om barnets evt. sygdom, handicap, således at forældrene kan træffe deres afgørelse på et realistisk grundlag! Det vil virke fremmede, hvis vi ændrede vore godkendelsesregler, således at lidt ældre børn (over 3 år) har mulighed for at blive adopteret, hvis justitsministeriet tolkede 1914-loven om formidlingsret rigtigt, således at individuel privat formidling blev fremmet og

og hvis vi alvorligt overvejede at supplere de formidlende instanser med en statslig formidling, som det er tilfældet i Sverige. For udenlandske børn er forholdet mellem antallet af adoptioner og ventelisten ca. 1:1, d.v.s. gennemsnitlig ventetid på 1 år. Selvom der engang i fremtiden skulle opstå et misforhold mellem antallet af adoptioner og ventelisten er adgangs begrænsningsmetoder ikke velegnede til at løse dette problem. Det forudsætter nemlig, at de er sagligt begrundede, således at de ikke på forhånd i betydeligt omfang udelukker velkvalificerede forældre fra muligheden for at kunne adoptere.

Ressourceforbruget til forundersøgelse ville ved stort set at bibeholde retningslinierne fra før 1. 11. 76 for godkendelse af udenlandske børn (80 % af adoptionerne) være uændrede. Endelig skal disse udgifter ses i sin rette sammenhæng. De skal sammenholdes med udgifterne til fødsel (svangreundersøgelser, barselsorlov, hospitalisorlov, sygeligheden hos den gravide etc.) og sterilitetsundersøgelser og behandling. Beregnet per barn ville udgifterne til adoption være langt de mindste. Et andet argument er ensartethed i lovgivningen. Under denne trompetfanfare har man ensrettet reglerne for det store flertal (adoption af udenlandske børn = 80 %) med mindretallet (adoption af danske børn) og samtidig yderligere skærpet reglerne for sidstnævnte. Kommentarer til denne argumentationsform er vist overflødig.

Endelig ønsket om at sidestille adoptionsreglerne med forholdene hos forældre med

egne ikke-adopterede børn. Som det fremgår har man på alle områder fjernet sig langt fra en ligestilling, men som en trold af en æske dukker det op ved fastsættelsen af maksimumsalder. Ligesom kvinden ifølge skabelsesberetningen er skabt af mandens ribben, således har adoptionsnævnet også fastsat hendes maksimumsalder ved at trække 2 år fra mandens. Adoptionsudvalget har nemlig i statistisk årbog fundet frem til at i danske ægteskaber er kvindens alder gennemsnitlig 2 år lavere end mandens!! Det er ingen spøg - se selv i betænkning III.

Som det fremgår er "begrundelsen" for den indførte adgangs begrænsning til forundersøgelsen både fejlagtig og absurd. Den ideelle rodning ville være helt at afskaffe denne adgangs begrænsning, men det ville kræve så megen nytænkning (og klartænkning), at det navnlig det passerende taget i betragtning formentlig vil være for meget at håbe på. Som et rimeligt alternativ foreslås her stort set en tilbagevenden til reglerne før 1. 11. 76 for adoption af udenlandske børn. Blot skal kvinden selvsagt ligestilles med manden. (Nærmere om de forslag i et senere nummer). Disse regler vil i ringe omfang på forhånd udelukke velkvalificerede forældre. Vi adoptivforældre har haft 5 år at vurdere disse regler i (perioden 1971 - 1. 11. 1976) og førnævnte påstand er baseret på vores erfaringer fra denne periode. Dette forslag har da også ved en underskriftsindsamling blandt adoptanter fået overvældende tilslutning. Det hidtil passerede har givet tilliden

til adoptionsnævnet blandt adoptivforældre et alvorligt knæk. Skal den beires må adoptionsnævnet radikalt ændre kurs.

For man tro, at det kan lade sig gøre, når adoptionsnævnet den 28. 10. 76 i

skrivelsen til de forundersøgende myndigheder i anterne om den nye adgangsbeholdning varsler yderligere stramninger m.h.t. adoptivforældrenes aldersgrænse?

Hovedbestyrelsen.

---ooo 000 ooo---

Snøbrød til store og små.

A D O P T I O N S K U R S U S 1977

NØRGAARDS HØJSKOLEs 2. Ferie- og Familiekursus for Adoptivforældre og børn afvikledes i ugen 11. - 16. juli i år. Der var 13 familier repræsenteret, d.v.s. 23 voksne og 22 børn i alderen 8 år til 8 mdr. gl. Kurset ledes af cand. psych. Ulla Teller og undertegnede, - vi medbragte begge vore familier, således at vi var ialt 15 fami-

lier.

Deltagelsen var i år mindre end vi havde håbet, men vi vidste godt at deltagerantallet var passende, når vi skulle se det udfra deltagerens synsvinkel. Det føltes derfor også allerede den første aften, hvor familierne havde fået kontakt med hinanden og snakken gik livligt.

G E N E R A L F O R S A M L I N G

i

ADOPTION og SAMFUND

Lørdag, den 12. november 1977.

Sted: Århus. Nærmere adresse offentliggøres senere.

Vil De støtte os?

Det kan De gøre ved at købe en annonce i vort blad. Prisen er kr. 100 + moms pr. gang, rabat ved flere indrykninger af samme annonce. Spørg REDAKTIONEN, der gerne hjælper med vejledning.

Der var ved kursets afslutning enighed om at kursets forløb havde været vellykket og at udbyttet var stort. Jeg bemærkede, at en af deltagerne rapporterede fra sin gruppe, at mændene takkede for at have fået lov at snakke om noget meningsfyldt i en uge og ikke om biler, penge og sport. Emnerne, der lagde op til gruppediskussionerne var: Børn og udviklingsproblemer ved Ulla Teller, Familien i Forbrugssamfundet ved cand. psych. Per Schultz Jørgensen, Hvis mit barn bliver sygt ved Læge Per Vagn-Hansen, Adoptionsorganisation ved læge Leif Ipsen og Barnet, den tredje verden og os ved undertegnede. Der var i år lagt vægt på, at børnene fik en ferie ud af det og at det blev en behagelig oplevelsen for dem, og det følte jeg lykkedes. Kurset som helhed nød godt af højskolens handicapvenlige bygninger, der også er gode til klapvogne og barnevogne. Terrainet er så stort, at de store børn ikke føler trang til at udforske den verden, der er udenfor højskolen. Endelig er man dejligt fri for is- og slikboder og diverse reklamer for denslags. Og til allersidst skolens gode køkken, der altid byder på kulinariske oplevelser.

Afslutningen var en fortsættelse af ugens diskussionslyst kun afbrudt af en sangoptræden af de større børn og den var sikkert ikke blevet afsluttet, hvis forældrenes opmærksomhed ikke havde en efterhånden dalende tendens og snakken overdøvede kunstnerne.

Gruppen enedes om at mødes igen i efteråret for at snakke videre og udveksle fotos og tanker efter kurset.

Gerda Skovmand Madsen

BARNETS TARV

Barnets tarv er efterhånden blevet en misbragt floskel i adoptionsdebatten. Sagsbehandlere, samrådsmedlemmer og ikke mindst adoptionsnævnets formand, statsadvokat Hornslet forsvarer sig i tide og utide med, at de er sat til at varetage barnets tarv. Alt hvad man foretager sig af ubehageligheder overfor familier, der ønsker at adoptere skydes med oprejst pande ind under begrebet barnets tarv.

Der er sagt meget sludder fra de såkaldte professionelles side i adoptionsdebatten.

Først blev man presenteret for betænkning III fra adoptionsudvalget. En værre gang skrivebordsarbejde skal man lede længe efter. Holdningerne og forslagene heri er i den grad præget af teoretisk viden og mangel på praktisk kendskab til tingene.

Dernæst må man opleve, at betænkningens forslag bliver ført ud i praksis, dikteret af statsadvokat Hornslet. Begrundelsen for pludselig at stramme reglerne for godkendelse som adoptant: Igen Barnets Tarv.

Siden indførelsen af disse regler har adoptionsnævnet og især dets formand talrige gange måttet forsvare deres hand-

af Læge Leif Ipsen

ling. Og hver gang har man siddet med krumme tæer i skoene og hørt den af justitsministeren udpegede formand Hornslet sige: Vi skal jo varetage barnets tarv.

Sidst vi hørte denne floskel fra statsadvokatens mund var i radioens "Efter radioavisen" den 5. august kl. 19,05 - 19,30.

Her kunne vi høre, at det ikke tjente barnets tarv, hvis en adoptivmor var mere end 38 år. Fordi adoptivbarnet da ville være i puberteten, når adoptivmoderen var i klimakteriet. Denne Hornslet'ske klimakteriesnak har vi hørt før, men vi måtte høre den igen for at tro vore egne ører.

Værre sludder har vi aldrig hørt. Som læge ved man, og de fleste kvinder ved det også, at klimakteriet kan indtræde mellem 40 og 55 årsalderen. Hvis vi regner med at 12-årsalderen er starten til puberteten, skulle ingen kvinde have lov at få børn efter det fyldte 28. år, skal vi følge den Hornslet'ske tankegang. Men det skal vi heller ikke. Det kan vi ikke. Det kan naturligvis give problemer, når pubertet og klimakterium er til stede i samme familie på samme tidspunkt. Men der er ikke noget usædvanligt i dette og det giver sjældent anledning til uoverstigelige problemer.

Puberteten er en vanskelig tid for alle børn, såvel adopterede som ikke-adopterede.

Klimakteriet kan være en vanskelig tid for mange kvinder, men i dag har man dog mulighed for uden større besvær at afhjælpe kvindens klimakterielle gener. Hvis man ikke ønsker adoptivforhold skal være mere problemfri end andre børn/forældreforhold, og det ønsker vi ikke, er der ingen som helst grund til at undgå kombinationen pubertet/klimakterium. Vi vil i det hele taget vende os mod den tendens at ethvert adoptivforhold for enhver pris skal være en succes. Man har indtryk af at baggrunden herfor mere er faglig stolthed hos sagsbehandlere og andre fagligt implicerede end det egentlig er hensynet til barnets tarv.

Statsadvokaten vil gerne at adoptivforældre er så unge som muligt, dog ikke under 25 år. Hvor statsadvokaten har fra at det tjener barnets tarv bedst, når vi ser bort fra klimakterievrøvlet, ved jeg ikke. Det har i flere år tjent barnets tarv bedst at blive adopteret af ældre familier, der i forvejen havde erfaring med børn. Ikke mindst når det gælder børn på 3-4 år eller mere ved alle undtagen adoptionsnævnet, at disse børn er bedst tjent med ikke at blive adopteret af de helt unge familier. Man har det indtryk, at adoptionsnævnet er af den opfattelse, at alle børn, der adopteres, er spædbørn og at alle der adopterer ønsker spædbørn. Dette kan kun bero på manglende kendskab til de faktiske forhold. Eller?

Efter Hornslet's mening tjener det også barnets tarv bedst, at der er 3 børn i

familien og i hvert fald højst to adoptivbørn. Begrundelsen herfor har Hornslet tidligere givet. Baggrunden er Brems-sagen. Det er temmeligt naivt at tro, at man kan undgå mishandling af børn ved ensådan regel. Bremsfamilien var særdeles soeciel og en gentagelse er højst usandsynlig. Bortset herfra kan der sikkert findes børnemishandlings-sager frem i familier med fra et barn og opefter.

Hornslet mener også det tjener barnets tarv bedst at komme til en familie, der er gift og har levet sammen i mindst 5 år, idet der da skulle være sandsynlighed for stabilitet i familien. En statistisk beregning af forskellen i stabilitet på et forhold af 3 års varighed og et af 5 års varighed er kun nogle få promille, således at man i praksis ikke opnår noget ved 5 år i stedet for 3 år m.h.t. stabiliteten.

Begrundelsen for disse tre generelle krav er altså så tyndbenede som man overhovedet kan tænke sig. At begrunde dem med, at det tjener barnets tarv er mildest talt uanstændigt. Ikke mindst når man end ikke har gjort sig den ulejlighed at fortælle, hvad man forstår ved barnets tarv.

Adoption og Samfund har defineret barnets tarv ved FN's erklæring om barnets rettigheder. Den gengives her i sin fulde ordlyd så den kan blive så mange bekendt som muligt:

"Alle børn har ret til:

- 1) at nyde de nævnte rettigheder uden
(fortsættelse på bagsiden)

FØDT I UDLANDET - ADOPTERET I
DANMARK

Anmeldelse af Vita Pruzan og Jakob Vedel-Pedersens undersøgelse. Socialforskningsinstituttets publikation nr. 77.

I fortsættelse af Socialforskningsinstituttets småtryk nr. 8, 1976: Undersøgelse vedr. udenlandske adoptivbørn af Vita Pruzan og Jakob Vedel-Pedersen, er der nu sluttelig udkommet en publikation fra instituttet af samme forfattere med titlen: Født i udlandet - adopteret i Danmark.

Undersøgelsen blev iværksat af instituttet efter et ønske fra Justitsministeriets Adoptionsudvalg. Om anledningen hertil kan anføres, at man om det stigende antal ikke-skandinaviske adoptivbørn i årene 1966-72, ikke havde nogen konkret viden, hvorledes disse børn tilpasse sig det danske samfund, og at man fra myndighedernes side kunne nære bekymring for disse børns personlige udvikling samt for i hvilken grad, de ville komme til at belaste behandlingssystemet i form af anbringelser på institution el. lign. anden offentlig støtteforanstaltning.

Formålet med den planlagte undersøgelse skulle derfor være at belyse, om en uforholdsmæssig stor del af adoptivbørnene får alvorlige vanskeligheder ved at tilpasse sig det danske samfund samt endvidere bidrage til en vurdering af forundersøgelsens praktiske værdi.

Først lidt statistik. Undersøgelsen omfatter 168 udenlandske adoptivbørn, adopteret af danske forældre. Børnene er kommet til landet efter 1. 1. 1965 og har opholdt sig i mindst 2 år, de fleste i flere år inden undersøgelsen. Børnene er født mellem 1962 og 1966 og derfor mellem 8 og 12 år gamle. Deres hjemland er for de flestes vedkommende enten Tyskland eller Korea. Om kønsfordelingen er der en mindre overvægt af drenge, især tyske mulatdrenge.

Oplysningerne om børnene og familierne er indsamlede dels ved hjælp af interview med forældrene og dels ved et interview med en af barnets lærere. Endvidere er der foretaget sociometriske undersøgelser i de pågældende børns klasser m.h.t. kammeratskabsforhold målt bl. a. ved hjælp af venskabsvalg. Samtidig hermed er et tilsvarende interview med læreren gennemført samt en tilsvarende sociometrisk undersøgelse foretaget på et barn fra samme klasse som adoptivbørnene, på samme alderstrin og af samme køn.

Således skulle der være skabt grundlag for sammenlignelighed imellem de to lærerudtalelser og de to sociometriske undersøgelser på de to grupper af børn.

Undersøgelsen indledes med en ægte og levende skildring af en mors beretning om den første tid med et koreanerbarn i familien, der i forvejen har 4 børn i alderen 3 til 15 år. Det er jo ganske tankevækkende, ja næsten tragikomisk at konstatere, at den familie, der fortæller om, hvorledes det var at hente en 5-årig dreng, kaldet Anders Ho, og indlemme ham i deres familie, med de nuværende generelle godkendelseskriterier (kvinden maksimalt

38 år og manden 40 år) ikke ville være blevet godkendt, idet begge, mest faderen overskred disse aldersgrænser. At familien besidder en rummelighed, varme og mange ressourcer, turde være kvalifikationer, som er overordentlig afgørende som et egnethedskriterium, medens alderen er en faktor som naturligt også må indgå i den samlede vurdering.

Og at familien i de første måneder også fik brug for deres kræfter, fremgår med al tydelighed af moderens beretning om de prøvelser, som den 5-årige Anders HD, udsatte sin nye familie for. Men alle står strabadserne igennem og moderens sidste linier i optegnelserne lyder sådan: Anders er en sød og kær unge, som vi er meget glade for, og har der stået andet på disse linier, er det fordi jeg har været så åbenhjertig som muligt og prøvet at se på os alle med fremmede øjne, ellers kunne jeg jo ligeså godt have ladet skrivemaskinen stå.

Ser man lidt på de familier børnene kommer i viser de for de flestes vedkommende (83 %) at placere sig i socialgruppe I, II og III, hvilket er en betydelig højere placering end et udsnit af befolkningen som helhed. Faderens og moderens gennemsnitsalder er henholdsvis 37 og 34 år. Ses på ydervariationerne på forældrenes alder, er det igen ganske tankevækkende, ja, urimeligt at konstatere, at ca. 15-20 % af de her godkendte familier alene af aldersmæssige grunde ville være kasseret som egnede forældre efter de nugældende reglers forvlatning, altså afvisning af kvinder over 38 år og mænd over 40 år, hvilket mange adoptiv- og ikke-adoptivforældre af flere kendte grunde bliver, inden de kommer i gang med at skulle beslutte sig for barn nr. 2 eller 3.

Om ægteskabets stabilitet fremgår det, at skilsmisseprocenten er lidt lavere end sv. til en befolkningsgruppe af samme alder m.v., at hvilket man kan tillade sig at slutte, at ægteskaberne er mindst ligeså stabile, ja, lidt mere, formentlig, end sv. til et gennemsnit af befolkningen som helhed.

Undersøgelsens 5 hovedresultater vil jeg give nogenlunde, som anført i bogens konklusion: Første hovedresultat, viser altså at 1. Udenlandske adoptivbørn i alderen 8-12 år ikke hyppigere end andre jævnaldrende børn har udviklet alvorligere forstyrrelser i personlighedsudviklingen og tilpasningsproblemer, der er kommet til syne i skolen.

2. At de udenlandske adoptivbørn i alderen 8-12 år ikke i videre udstrækning har været henvist til rådgivende eller behandlende organer end man måtte vente i en tilsvarende gruppe danske børn.

3. Undersøgelses tredje hovedresultat er, at familielivet i familierne og forholdet imellem forældre og adoptivbørn for langt de flestes vedkommende, er godt og inderligt. I adskillige familier har der været vanskeligheder og i nogle er der fortsat spændinger og konflikter, men det er kun i en meget lille gruppe, at situationen er egentlig belastende. For de allerflestes vedkommende synes de spændinger og konflikter, der forekommer, ikke at skabe distance mellem børn og forældre eller resignation og mismod hos forældrene.

4. Der er kun få tegn på negativ og alvorlig diskrimination mod disse 8-12 årige udenlandske adoptivbørn. Betydningen af de nævnte drillerier svækkes i høj grad af både lærernes og forældrenes beretninger om børnenes gode stilling i kammeratskabskredsen og af

at deres position i klassen bestemt ikke er ringere end de danskfødte kammeraters.

5. Alt i alt må man som femte hovedresultat konkludere, at de forældre der er fundet egnede til at adoptere, også har vist sig at være velegnede. Man leder i undersøgelsen - men forgæves - efter forhold, som skulle begrunde den stramning af de siden 1. 11. 76 gældende godkendelseskriterier, både de generelle m.h.t. alder, varighed af ægteskab og de mere specifikke m.h.t. personlige ressourcer hos adoptanterne. I tillæg hertil vil det være på sin plads at tilføje, at undersøgelsen viser, at denne forældregruppe udmarker sig ved en psykisk stabilitet, der er større end blandt befolkningen i almindelighed, og at det store flertal af forældrene besidder gode personlige ressourcer.

6. Som et sidste hovedresultat kan tilføjes, at denne undersøgelse afslørede, at der findes en mindre gruppe børn, der er i pleje hos familier men som ikke er adopterede, selvom de har været her i landet i mange år. Hvorfor disse børn ikke er blevet adopterede, kan ikke siges, og kun ganske få af disse børn er inddraget under børne- og ungdomsforsorgen.

Socialstyrelsens undersøgelse har altså ikke kunnet bekræfte en formodning om, at problembørnene skal findes blandt de ikke-adopterede.

Og hvad kan man nu bruge disse positive resultater til?

Formodninger om, at der i denne gruppe adoptivbørn skulle findes en overvejende del af belastende problembørn er nu blevet afkræftet, og der er fortsat ikke nogen grund til særlig angstelse for disse familier og

deres børn.

Må undersøgelsens resultater derfor blive brugt til fortsat at styrke adoptionstanken her i landet, således at det er forældrenes personlige ressourcer, altså en helhedsvurdering af familien, som må være afgørende som egnethedskriterium og ikke en snæversynet begrundelse i de nye alderskriterier, der har været gældende siden 1. 11. 1976. Sidstnævnte stramning af godkendelseskriterierne vil følgelig reducere antallet af familier med adoptivbørn væsentligt.

Elisabeth Aagaard Pedersen
socialrådgiver

(fortsættelse fra side 13)

nogen som helst undtagelse, uden hensyn til race, hudfarve, køn, religion eller nationalitet.

- 2) særlig beskyttelse, adgang til og mulighed for at udvikle sig på en sund og normal måde under frie og værdige forhold.
  - 3) et navn og en nationalitet.
  - 4) social tryghed, herunder tilstrækkelig ernæring, bolig, hvile og lægehjælp.
  - 5) specialbehandling, uddannelse og pleje i tilfælde af handicap.
  - 6) kærlighed og forståelse og en atmosfære af hengivenhed og tryghed, om muligt altid forældrenes omsorg og ansvar.
  - 7) gratis undervisning og adgang til leg og adspredelse og lige muligheder til at udvikle deres individuelle evner.
  - 8) omgående beskyttelse og hjælp i tilfælde af katastrofe.
  - 9) beskyttelse mod alle former for forsømmelse og grusomhed og udnyttelse.
- (fortsættes i næste nummer, der udk. i slutningen af oktober).